

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21
ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
มัธยมศึกษากาญจนบุรี

Desirable Characteristics of 21st Century School Administrators as Perceived by
Teachers Under Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi

¹สิรพงศ์ พงศ์เชื้อทอง และ ²พงษ์ศักดิ์ รวมชมรัตน์

¹Sirapong Pongchuathong and ²Pongsak Ruamchomrat

^{1,2}มหาวิทยาลัยราชภัฏกาญจนบุรี

^{1,2}Kanchanaburi Rajabhat University, Thailand

E-mail: ¹Sirapongpongchuathong@gmail.com, ²pongsak@kru.ac.th

Received September 14, 2022; Revised October 11, 2022; Accepted November 10, 2022

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศและขนาดสถานศึกษา ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 309 คน โดยใช้การสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ ตามขนาดสถานศึกษา เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มีค่าความเที่ยงตรงอยู่ระหว่าง 0.67–1.00 และมีความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.96 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเซฟเฟ่ กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05

ผลการวิจัยพบว่า

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมและรายด้านมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อย คือ ด้านการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และด้านความสัมพันธ์กับงาน

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศและขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกัน

คำสำคัญ: คุณลักษณะที่พึงประสงค์; ผู้บริหารสถานศึกษา; ศตวรรษที่ 21

Abstract

The purposes of this research were to study and to compare the desirable characteristics of 21st century school administrators as perceived by teacher under Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi, classified by genders and school sizes different.

The samples consisted of 309 teachers under Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi, obtained by proportionate stratified random sampling. The research instrument was a five-level-rating scale questionnaire with validity between 0.67–1.00 and the reliability at 0.96. The data were analyzed by using percentage, mean, standard deviation, one-way analysis of variance, and pair difference test by Scheffe's method. Statistical significance level at 0.05.

The results of the study were as follows:

1. The desirable characteristics of 21st century school administrators as perceived by teacher under Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi was overall and in each individual aspect at a high level, ranking in the order as follows: desirable leadership, vision, human relation, creativity and innovation, and work relations.

2. The comparison result of the desirable characteristics of 21st century school administrators as perceived by teacher under Secondary Educational Service Area Office Kanchanaburi, classified by genders and school sizes different, Overall and in each individual were not different.

Keywords: The Desirable Characteristics; School Administrators; The 21st century

บทนำ

แนวคิดการจัดการศึกษาแผนการศึกษาชาติ ยึดหลักสำคัญในการจัดการศึกษา ประกอบด้วย หลักการจัดการศึกษาเพื่อปวงชน หลักการจัดการศึกษาเพื่อความเท่าเทียมและทั่วถึง หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง หลักการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคม อีกทั้งยึดตามเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน ในยุทธศาสตร์ที่ 3 การพัฒนาศักยภาพคนทุกช่วงวัย และการสร้างสังคมแห่งการเรียนรู้ มีเป้าหมายที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ได้รับการพัฒนาศักยภาพตามมาตรฐาน มีตัวชี้วัดที่สำคัญคือ ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา ได้รับการพัฒนาตามมาตรฐานวิชาชีพ และสามารถปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ และระดับความพึงพอใจของครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาที่มีต่อการพัฒนาและการใช้ประโยชน์จากการพัฒนาเพิ่มขึ้น (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา, 2560)

ศตวรรษที่ 21 เป็นยุคโลกาภิวัตน์ (globalization) หรือโลกไร้พรมแดนที่กระแสของโลกเกิดจากการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว รุนแรงต่อเนื่อง ซับซ้อนและเกี่ยวข้องกัน อันเป็นผลสืบเนื่องมาจากความก้าวหน้าของเทคโนโลยีแต่ละสาขา เช่น วิทยาศาสตร์ วิศวกรรมศาสตร์ วัสดุศาสตร์ คอมพิวเตอร์ การสื่อสาร และโทรคมนาคม โดยนวัตกรรมและเทคโนโลยีต่าง ๆ ใช้อุปกรณ์สื่อสารข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์พื้นฐาน เป็นการดำเนินชีวิตในโลกของการสารสนเทศ (cyberspace) อีกทั้งความก้าวหน้าในสังคม ซึ่งส่งผลกระทบต่อความเป็นอยู่ของมนุษย์ใน

หลายด้าน ทำให้ทุกคนต้องปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงให้ยืดหยุ่น และมีความเหมาะสมกับสถานการณ์ดังกล่าว ผู้บริหารในฐานะผู้นำองค์กรจำเป็นต้องปฏิรูปตนเองและการเปลี่ยนแปลงองค์กรไปสู่ความสำเร็จตามเป้าหมาย โดยเฉพาะผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทสำคัญ จะต้องบริหารจัดการทรัพยากรทางการศึกษาให้เกิดประสิทธิภาพ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2559) เพื่อสร้างกระบวนการเรียนรู้ให้เกิดการพัฒนาและเพิ่มมูลค่า การดำรงชีพของคนไทยในศตวรรษที่ 21 (ณัฐสันต์ นันทวัฒน์, 2565)

คุณลักษณะของผู้บริหารในศตวรรษที่ 21 เป็นสิ่งที่ชี้ชัดให้เห็นถึงความดีของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นกลไกและตัวแปรที่สำคัญในการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ มีอิทธิพลสูงสุดต่อคุณภาพในผลลัพธ์ที่เกิดจากการบริหารที่จะประสบความสำเร็จ สามารถสนองตอบการแข่งขัน และทันสมัยเหมาะสมในการเปลี่ยนแปลงของโลกศตวรรษที่ 21 จึงต้องมีคุณลักษณะที่โดดเด่นและเหมาะสม มีความรู้ในหลักการเชิงทฤษฎี ทักษะ บทบาทหน้าที่ คุณธรรม จริยธรรมและประสบการณ์ทางการบริหารการศึกษาในยุคใหม่ เพื่อนำพาองค์กรประสบความสำเร็จ (ชัยยนต์ เพาพาน, 2560) มีคุณลักษณะหลายประการ อาทิ มีการเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ และใช้นวัตกรรม ตระหนักถึงผลกระทบจากภายนอก มีความยืดหยุ่น ปรับเปลี่ยนได้ มีภาวะผู้นำแบบจูงใจใฝ่บริการ มีคุณธรรม จริยธรรม ฯลฯ คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นสถาบันทางสังคมที่มีความสำคัญในการพัฒนานักเรียนให้มีคุณภาพ เนื่องจากเป็นแหล่งประสิทธิ์ประสาทวิชา ถ่ายทอดความรู้ วัฒนธรรม ฝึกทักษะอาชีพ เสริมสร้างคุณธรรมอันพึงประสงค์ เพื่อการเป็นสมาชิกที่ดีของสังคม และฝึกทักษะชีวิตอันจำเป็นในการดำรงชีวิตให้กับนักเรียน สรรค์สร้างบุคลิกภาพทางสังคมให้แก่นักเรียน เพื่อให้การทำงานมีศักยภาพและเกิดประสิทธิภาพโดยการยึดหลักการปฏิบัติงานแบบมีส่วนร่วม คือ ร่วมคิดร่วมทำ ร่วมพัฒนา ร่วมแก้ไข ร่วมรับผิดชอบ เพื่อให้การบริหารการศึกษาประสบความสำเร็จและเจริญก้าวหน้า (พระภัทรชัยคุณธรรณ์ อุดสวย, 2565) เพื่อให้สามารถปรับตัวในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่น และปฏิบัติตนให้มีคุณค่าแก่สังคม เป็นทรัพยากรมนุษย์ตามความต้องการทางสังคม โดยมีผู้บริหารสถานศึกษาเป็นผู้บริหารจัดการ คอยกำกับ ติดตาม และดูแลทุกอย่างที่เกี่ยวกับการศึกษาให้มีผลผลิตคือนักเรียนที่มีคุณภาพที่สุด และเพื่อให้นักเรียนสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้ในศตวรรษที่ 21 อย่างมีคุณภาพ (กุลจิรา รักษานคร, 2563) ผู้นำองค์กรต่าง ๆ จึงมีความสำคัญเป็นอย่างมากที่จะต้องเพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาประเทศชาติให้มั่นคงถาวรอย่างยั่งยืน (พระมหานรินทร์ สุรบุญโญ, 2564)

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2545) ได้เสนอรายงานวิจัยเรื่อง สภาพและปัญหาการบริหารและจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของสถานศึกษาในประเทศไทย ชี้ให้เห็นว่า ผู้บริหารสถานศึกษามีบทบาทและเป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษา การบริหารและจัดการศึกษาจะบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายของการศึกษาย่อมต้องอาศัยความเป็นมืออาชีพของผู้บริหารสถานศึกษาเป็นอย่างมาก กล่าวคือ จะต้องเป็นผู้มีวิสัยทัศน์กว้างไกล มีความรู้ ความสามารถและคุณธรรม จริยธรรม เป็นที่ยอมรับ กอปรทั้งความฉลาดทั้งทางสติ ปัญญา ทางอารมณ์ การใช้อำนาจหน้าที่ และความฉลาดทางคุณธรรม (Phumphongkhochasorn, et al., 2022) เท่าที่ปรากฏอยู่ในปัจจุบัน ผู้บริหารสถานศึกษาจำนวนไม่น้อยยังขาดลักษณะดังกล่าวอย่างมาก ดังจะเห็นได้จากการวิพากษ์วิจารณ์จากสื่อมวลชนมากมาย อาทิ เป็นผู้บริหารโรงเรียนที่ใช้อำนาจในทางมิชอบ ทำงานที่โรงเรียนน้อยเน้นประโยชน์ต่อตนเองเป็นหลัก เป็นต้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรดำเนินการจัดอบรมพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนให้มีความรู้ ความสามารถด้านการบริหารในทุกด้าน กระตุ้นให้ผู้บริหารโรงเรียนมีการใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ ๆ มีโครงการพัฒนาวิชาชีพ ทักษะความสามารถให้แก่ผู้บริหารอย่างสม่ำเสมอ มีการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการบริหารจัดการอย่างต่อเนื่อง (วงศ์วะลี ยั่งยืน, 2564)

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี (2564) มีนโยบายด้านการปรับสมดุลและพัฒนาการบริหารจัดการศึกษา โดยมีตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ สถานศึกษาทุกแห่งได้รับการกระจายอำนาจการบริหารจัดการอย่างเป็นอิสระ หน่วยงานมีความทันสมัย ยืดหยุ่น คล่องตัวสูง พร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของ

โลกอยู่ตลอดเวลา สถานศึกษานำนวัตกรรมและเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการบริหารจัดการและตัดสินใจ มีระบบฐานข้อมูลสารสนเทศวิชาการ ผู้เรียน ครู บุคลากรทางการศึกษา และมีระบบข้อมูลสารสนเทศที่สามารถนำมาใช้ในการวางแผนการจัดการศึกษาได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งทุกตัวชี้วัดที่กำหนดต้องเกิดจากคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในการบริหารจัดการให้สถานศึกษาบรรลุเป้าหมายที่กำหนด แต่ผลการดำเนินงานพบข้อสังเกต คือ ด้านคุณภาพการศึกษา ผลการเปรียบเทียบผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2563 ระดับจังหวัดกับระดับประเทศ พบว่าทั้ง 4 วิชา มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ โดยวิชาภาษาไทย มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ 1.00 วิชาภาษาอังกฤษ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ 2.66 วิชาคณิตศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ 1.69 และวิชาวิทยาศาสตร์ มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าระดับประเทศ 0.27 และมีข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนา ในด้านการจัดการศึกษาเพื่อเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ คือ ควรพัฒนาการจัดการเรียนรู้ทั้งระบบสู่การยกระดับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และการเตรียมผู้เรียนให้สอดคล้องกับศตวรรษที่ 21 ควรพัฒนาขีดความสามารถของนักเรียนตามศักยภาพ และความถนัดตามแนวทางการประเมินของโครงการประเมินผลนักเรียนร่วมกับนานาชาติ (PISA) เพื่อเตรียมความพร้อมสู่การประเมินผลนักเรียนนานาชาติ และควรส่งเสริมนักเรียนที่มีศักยภาพได้รับโอกาสเข้าสู่เวทีการแข่งขันระดับนานาชาติ ซึ่งจะเห็นได้ว่า ทั้งปัญหาด้านผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินิยมขั้นพื้นฐาน (O-NET) และข้อเสนอแนะเพื่อการพัฒนาจากผลการดำเนินงานของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี สถานศึกษาจำเป็นต้องดำเนินการปรับปรุง พัฒนา โดยผู้บริหารถือเป็นผู้นำที่มีความสำคัญในการดำเนินงาน ดังนั้นจึงจำเป็นต้องมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สถานศึกษาก้าวข้ามปัญหาที่ต้องแก้ไขไปยังจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

ดังนั้นจากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาเกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี เพื่อเป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาและสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสามารถนำข้อมูลสารสนเทศจากงานวิจัยนี้ไปปรับปรุงหรือวางแผนนโยบายการปฏิบัติงานเพื่อให้การบริหารงานเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี
2. เพื่อเปรียบเทียบคุณลักษณะที่ พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศ และขนาดสถานศึกษา

สมมติฐานการวิจัย

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ครูที่มีเพศต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน
2. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ครูที่อยู่ในขนาดสถานศึกษาต่างกัน มีความคิดเห็นแตกต่างกัน

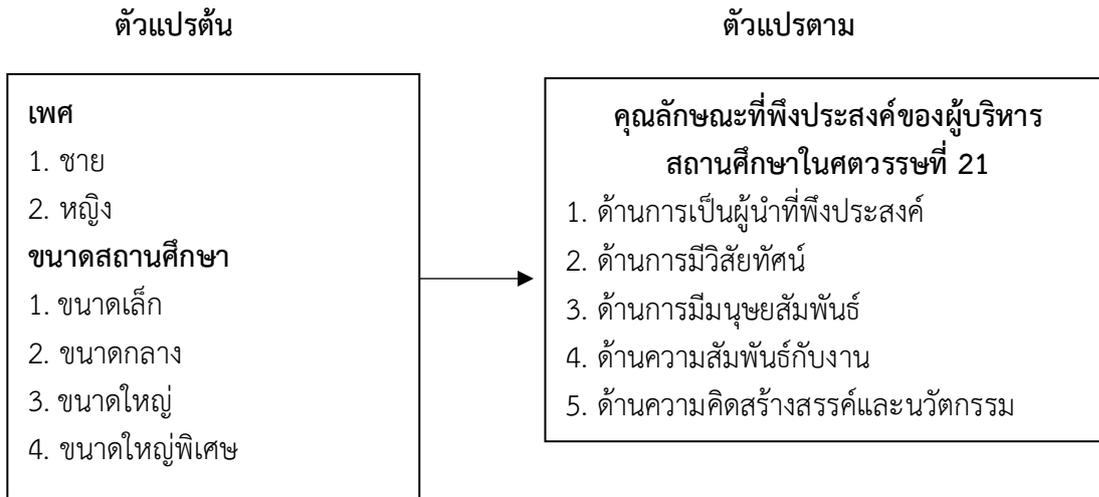
การทบทวนวรรณกรรม

ผู้บริหารสถานศึกษาเป็นบุคคลที่มีความสำคัญที่จะนำสถานศึกษาไปสู่ความสำเร็จ โดยบริหารทรัพยากรต่าง ๆ ที่มีอยู่ให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการเรียน การสอน เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ตามที่กำหนดไว้ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในยุคปัจจุบันจึงควรมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้การบริหารสถานศึกษามีคุณภาพอย่างสูงสุด ผู้บริหารและครูพัฒนาตนเองในด้านการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเอง พัฒนาผู้เรียน พัฒนาสถานศึกษา พัฒนาสังคม พัฒนาประเทศชาติอย่างยั่งยืน (พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา หอมหวล), 2565) บทบาทผู้บริหารสถานศึกษาแสดงออกในการปฏิบัติงานของบุคคลตามสถานภาพ และความรับผิดชอบที่กำหนดให้ปฏิบัติจริงในหน่วยงานของผู้ครองตำแหน่งผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งในด้านความรู้ ความสามารถ ประสิทธิภาพ การกำหนดนโยบาย วางแผนการจัดการศึกษา การควบคุม การส่งเสริมความสัมพันธ์กับบุคลากรฝ่ายต่าง ๆ รวมทั้งชุมชน ผู้ปกครอง ดำเนินการให้บรรลุจุดมุ่งหมายให้มีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผลสูงสุดแก่สถานศึกษา (อภิรัตน์ ช่างเกวียน และ มัทนา วัฒนอมศักดิ์, 2565) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานควรให้ความสำคัญ ส่งเสริม สนับสนุนและกำหนดนโยบายให้ครูผู้สอนเห็นความสำคัญของการนิเทศการศึกษา เพื่อสร้างความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น (ขนาดล สมบูรณ์, 2565) มาตรฐานการศึกษาจึงเป็นจุดเริ่มต้นของการพัฒนาทุนมนุษย์ (Damnoen et al., 2021) และเป็นเป้าหมายสำคัญที่สุดที่ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องรับรู้และปฏิบัติงานในหน้าที่รับผิดชอบให้บรรลุถึงเป้าหมายตามมาตรฐานของการศึกษาที่กำหนดและรับผิดชอบต่อผลการจัดการศึกษาที่เกิดขึ้น

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 หมายถึง การแสดงออกหรือลักษณะพิเศษหลายประการที่โดดเด่นของผู้บริหารสถานศึกษา ที่แสดงออกถึงความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารสถานศึกษา รวมถึงพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานอันจะสามารถส่งผลสำเร็จด้านการบริหารการศึกษาสู่สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ

กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษากรอบแนวคิดของ กุลจิรา รักชนคร (2563) เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสัมพันธ์กับงาน และด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม โดยมีรายละเอียดดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ครูในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 309 คน กำหนดขนาดตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย โดยใช้ตารางของเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan, 1970) โดยการสุ่มตัวอย่างแบบชั้นภูมิ (stratified random sampling) ตามขนาดสถานศึกษา

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า ชนิด 5 ระดับ จำนวน 40 ข้อ เกี่ยวกับคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21

ผู้วิจัยดำเนินการส่งแบบสอบถามทางออนไลน์ และประสานงานทางโทรศัพท์ในการติดตามเก็บแบบสอบถามจากผู้ตอบแบบสอบถามโดยตนเอง โดยผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังโรงเรียนเพื่อแจกให้กับผู้บริหารสถานศึกษาและครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำนวน 309 ชุด

การวิเคราะห์ข้อมูล

การจัดกระทำข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลดังต่อไปนี้

1. นำแบบสอบถามทั้งหมดมาจัดระเบียบข้อมูล และทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วย โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และร้อยละ
3. การวิเคราะห์คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี วิเคราะห์ข้อมูล โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน จำแนกเป็นรายชื่อ รายด้าน และรวมทุกด้าน
4. การวิเคราะห์การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามเพศ และขนาดสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การทดสอบที การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว และทดสอบความแตกต่างค่าเฉลี่ยรายคู่ด้วยวิธีของเชฟเฟ

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	$\bar{X}$	S.D.	ระดับความคิดเห็น
1. ด้านการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์	4.34	0.23	มาก
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.31	0.22	มาก
3. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.28	0.24	มาก
4. ด้านความสัมพันธ์กับงาน	4.27	0.23	มาก
5. ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	4.28	0.24	มาก
รวมเฉลี่ย	4.30	0.17	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากทุกด้าน เรียงตามลำดับค่าเฉลี่ย คือ ด้านการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ รองลงมาคือ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม และด้านความสัมพันธ์กับงาน

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศ ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศ

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21	เพศ				t	Sig.
	ชาย		หญิง			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์	4.34	0.22	4.35	0.24	-0.24	0.810
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.30	0.23	4.32	0.20	-1.07	0.284
3. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.28	0.24	4.27	0.24	0.51	0.612
4. ด้านความสัมพันธ์กับงาน	4.28	0.22	4.26	0.24	0.73	0.468
5. ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	4.28	0.25	4.27	0.22	0.39	0.698
รวมเฉลี่ย	4.30	0.17	4.30	0.17	0.11	0.916

จากตารางที่ 2 พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศ โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา

คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา	ขนาดสถานศึกษา								F	Sig.
	ขนาดเล็ก		ขนาดกลาง		ขนาดใหญ่		ขนาดใหญ่พิเศษ			
	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.	$\bar{X}$	S.D.		
1. ด้านการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์	4.22	0.20	4.33	0.23	4.36	0.25	4.41	0.22	2.28	0.079
2. ด้านการมีวิสัยทัศน์	4.32	0.23	4.31	0.23	4.32	0.21	4.29	0.21	0.31	0.821
3. ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์	4.34	0.25	4.27	0.24	4.27	0.23	4.27	0.22	1.08	0.358
4. ด้านความสัมพันธ์กับงาน	4.33	0.24	4.26	0.24	4.29	0.21	4.25	0.20	1.23	0.299
5. ด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม	4.32	0.23	4.28	0.27	4.30	0.18	4.24	0.21	1.35	0.259
รวมเฉลี่ย	4.35	0.18	4.29	0.18	4.31	0.16	4.27	0.15	1.88	0.134

จากตารางที่ 3 พบว่า การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

อภิปรายผลการวิจัย

1. คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี โดยภาพรวมมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา คือ บุคคลที่ได้รับมอบหมายให้ทำหน้าที่เป็นผู้นำและบริหารจัดการภารกิจของโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย โดยใช้ความสามารถในการปกครอง บังคับบัญชา สร้างความสามัคคีในหมู่คณะ ประสานงาน และตัดสินใจ เพื่อให้บังเกิดผลสำเร็จของงานอย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จึงมีความมุ่งมั่นในการประพฤติตนให้มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ในศตวรรษที่ 21 เพื่อให้สามารถนำพาสถานศึกษาให้พัฒนาได้อย่างเหมาะสมกับบริบทในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของประภัสสร ณะแดนนอก และ อำนวย ทองโปร่ง (2564) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา เป็นความสำเร็จที่เกิดขึ้นในสถานศึกษามีความสัมพันธ์กับคุณลักษณะของผู้บริหารด้านต่าง ๆ ประกอบกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของสมนึก ชาวสวน ประภาสิต อานุภาพแสนยากร และจำเริญ อุ่นแก้ว (2564) พบว่า การพัฒนาด้านต่าง ๆ เช่น บุคลิกภาพ อบรมคุณธรรม แนวทางการบริหารงาน และการส่งเสริมให้ผู้บริหารมีความยุติธรรม รับฟังความคิดเห็นของเพื่อนร่วมงาน บริหารงานแบบกัลยาณมิตรจะเป็นคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา

2. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามเพศ ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะครูผู้สอนมีความคิดเห็นว่าคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะผู้นำองค์กรย่อมมีบทบาทและภารกิจที่ถือว่าเป็นบุคคลที่มีความสำคัญในการทำให้งานขององค์กรบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ เปรียบได้กับกับต้นเรือฉันทไฉน ผู้บริหาร

สถานศึกษาที่มีความสำคัญกับสถานศึกษาฉันนั้น นอกจากจะนำพาองค์กรไปสู่จุดหมายปลายทางอย่างปลอดภัยแล้วยังต้องนำพาคนเหล่านี้ให้มีความสุขในการเดินทางด้วยความสำเร็จในการบริหารงาน และการจัดการนั้นมิได้ใช้เฉพาะความรู้ความสามารถของผู้บริหารเท่านั้น แต่ต้องมีองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายประการ โดยเฉพาะคุณลักษณะของผู้บริหารด้านคุณธรรม จริยธรรมจะต้องอยู่ควบคู่ไปกับการบริหารและการจัดการอย่างกลมกลืนกัน ผู้บริหารจึงถือได้ว่าเป็นกุญแจสำคัญที่จะนำองค์กรไปสู่ความสำเร็จและมีประสิทธิภาพ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จึงตระหนักถึงความสำคัญของการเป็นผู้นำที่มีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ให้เป็นที่ประจักษ์แก่ครูทุกคนในสถานศึกษา ส่งผลให้สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาและโรงเรียนในสังกัดที่มีคุณภาพ มีมาตรฐานเหมาะสมกับการก้าวไปอย่างรวดเร็วในสังคมยุคปัจจุบัน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปิยนุช เศรษฐี (2560) พบว่าครูที่มีเพศต่างกัน มีทัศนคติต่อคุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. การเปรียบเทียบคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี จำแนกตามขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านทุกด้าน ไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษาที่อยู่ในสถานศึกษาขนาดสถานศึกษาต่าง ๆ มีความเป็นผู้นำสูงสุดของสถานศึกษา มีหน้าที่จัดการศึกษาโดยใช้ทรัพยากรทั้งหมดที่มีอยู่ในสถานศึกษาโดยอาศัยกระบวนการจัดการ คือ การวางแผน การจัดองค์การ การนำองค์การ และการควบคุมทรัพยากรขององค์การ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามที่สถานศึกษากำหนดอย่างมีประสิทธิภาพ โดยการได้รับความร่วมมือร่วมใจจากทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาจึงให้ความสำคัญและนำไปสู่การแสดงออกถึงความเชี่ยวชาญทางด้านการบริหารสถานศึกษา รวมถึงพฤติกรรมตามบทบาทหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษา ที่เอื้ออำนวยต่อการบริหารงานอันจะสามารถส่งผลสำเร็จด้านการบริหารการศึกษาสู่สถานศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับงานวิจัยของ ลานนา รังงาม (2563) พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา พบว่าโดยภาพรวมไม่มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

องค์ความรู้ใหม่จากการวิจัย

ความรู้จากการศึกษาวิจัยเรื่อง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ก่อให้เกิดองค์ความรู้ซึ่งเป็นองค์ประกอบของคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ประกอบด้วย 5 ด้าน คือ ด้านการเป็นผู้นำที่พึงประสงค์ ด้านการมีวิสัยทัศน์ ด้านการมีมนุษยสัมพันธ์ ด้านความสัมพันธ์กับงาน และด้านความคิดสร้างสรรค์และนวัตกรรม

ภาพที่ 2 องค์ความรู้ใหม่

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์

1.1 ผลจากการวิจัย พบว่า คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก สำหรับด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านความสัมพันธ์กับงาน ดังนั้น ผู้บริหารสถานศึกษาควรควรใช้วิธีการหรือรูปแบบที่หลากหลายในการชี้แนะ แนะนำการดำเนินงานแก่ผู้ร่วมงานอย่างเหมาะสมกับบริบทของงาน

1.2 ผู้บริหารสถานศึกษาควรใช้วิธีการที่สร้างสรรค์ นวัตกรรมและวิธีการใหม่ ๆ สำหรับแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในสถานศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในยุคปัจจุบัน

1.3 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริมด้านการสร้างขวัญกำลังใจและมีความเป็นมิตรต่อผู้ร่วมงาน เพื่อให้สถานศึกษามีบรรยากาศการทำงานที่มีความคุณภาพ

1.4 ผู้บริหารสถานศึกษาควรส่งเสริม สนับสนุนให้บุคลากรเข้ารับการฝึกอบรม พัฒนาความรู้ความสามารถด้าน ICT และนวัตกรรมอย่างสม่ำเสมอ เพื่อนำความรู้ที่ได้มาปรับใช้ในการทำงานและการสอนให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุด

2. ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

2.2 ควรศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 กับประสิทธิผลการดำเนินงานวิชาการในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

2.3 ควรศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี

เอกสารอ้างอิง

- กุลจิรา รักษนคร (2563). คุณลักษณะผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21. *Journal of Modern Learning Development*, 5(3), 328-344.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2559). ผู้บริหารสถานศึกษายุคใหม่ในศตวรรษที่ 21. *วารสารบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น*, 2(1), 4-5.
- ชัยยนต์ เพาพาน. (2560). *ภาวะผู้นำทางการศึกษาและนวัตกรรมทางการบริหาร: กระบวนทัศน์ใหม่ในศตวรรษที่ 21 ของผู้บริหารสถานศึกษา*. กภาพสินธุ์: มหาวิทยาลัยกาฬสินธุ์.
- ณัฐสันต์ นันทวัฒน์. (2565). วัฒนธรรมไทยในศตวรรษที่ 21 กับการพัฒนาที่ยั่งยืน. *วารสารธรรมวัตร*, 3(1), 1-11.
- ธนาตล สมบูรณ์. (2565). ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารที่ส่งผลต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 2. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(1), 250-263.
- ประภัสสร ผะแดนนอก และ อำนวย ทองโปร่ง. (2564). คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ตามการรับรู้ของครูโรงเรียนในสหวิทยาเขตจตุรวิทย์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 2. *วารสารมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์*, 7(1), 199-214.
- ปิยนุช เศรษฐี. (2560). *คุณลักษณะของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู โรงเรียนในกลุ่มปากอ่าวเจ้าพระยา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสมุทรปราการ เขต 1*. (วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยราชภัฏพระนครศรีอยุธยา.
- พระครูกิตติญาณวิสิฐ (ธนา หอมหวล). (2565). องค์ประกอบและรูปแบบการเชื่อมโยงการบริหารการศึกษาเพื่อพัฒนาอย่างยั่งยืน. *วารสารศิลปการจัดการ*, 6(1), 324-339.
- พระภัทรชัยคุณรณ์ อุดสวย. (2565). รูปแบบการบริหารจัดการโรงเรียนสีเขียวตามหลักสัปปายะ 7 แบบมีส่วนร่วม. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 4(1), 1-9.
- พระมหานรินทร์ สุรปลโย. (2564). พระพุทธศาสนากับการพัฒนาผู้นำ. *วารสารธรรมวัตร*, 2(2), 19 – 28.
- ลานนา รักงาม. (2563). การศึกษาคุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษาในศตวรรษที่ 21 ในอำเภอแม่สาย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาเชียงราย เขต 3. (วิทยานิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต). มหาวิทยาลัยพะเยา.
- วงศ์วะลี ยั่งยืน. (2564). คุณลักษณะผู้บริหารมืออาชีพของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 2. *วารสารนวัตกรรมการจัดการศึกษาและการวิจัย*, 5(1), 15-27.
- สมนึก ชาวสวน, ประภาสิต อานุกาฬแสนยากร และ จำเริญ อุ่นแก้ว. (2564). คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของผู้บริหารสถานศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา ศรีสะเกษ โยโสธร. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ*, 15(1), 54-69.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี. (2564). *แผนพัฒนาการศึกษาขั้นพื้นฐาน (พ.ศ. 2563-2564) สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 8*. กาญจนบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษากาญจนบุรี.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2545). *แนวทางการประเมินคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐาน เพื่อการประกันคุณภาพภายในของสถานศึกษา*. กรุงเทพฯ: สำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ.

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2560-2579*. กรุงเทพฯ: สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา.

อภิรัตน์ ช่างเกวียน และ มัทนา วัฒนอมศักดิ์. (2565). บทบาทผู้บริหารกับประสิทธิผลของสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครปฐม. *วารสารสหวิทยาการมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์*, 5(1), 93-108.

Damnoen, P. S., Siri, P., Supattho, P. S., & Kaewwilai, K. (2021). The Development of Student Characteristics in According to the Nawaluk Framework of the Buddhist integration of Buddhapanya Sri Thawarawadee Buddhist College. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 5(2), 126–135.

Krejcie, R. V., & Morgan, D. W. (1970). Determining Sample Size for Research Activities. *Educational and Psychological Measurement*, 30(3), 607-610.

Phumphongkhochasorn, P., Damnoen, S., Tuwanno, P. D. M., Srichan, P. W., & Udomdhammajaree, P. (2022). Educational Quality Assurance and School Management Standards According to International. *Asia Pacific Journal of Religions and Cultures*, 6(1), 1–16.